INHOUDSOPGAVE.

No. 1 10 Mei 1945. Blz

Inleiding 2
De taak van het M.C. in overgangstijd. . . . 5
De heroprichting der "Maatschappij" . . . 8
Mededeelingen uit het Zuiden 11
Wat ons in den eerst komenden tijd te doen staat 16

No. 2 22 Mei 1945

Zuivering 1
Commissies voor herstel van door maatregelen der bezettende macht of door den oorlog in hun praktijk getroffen artsen . 6
N.S.B.-praktijken . . 7
Ledenlijst. 8
Waarnemingsbureau's. . 8
Vergaderingen. . . . 8

No. 1 & 2 Juli 1945

Inleiding 1
Agenda en beknopt zakelijk verslag van de Landelijke Vergadering van het Medisch Contact op 16 en 17 Juni 1945 te Utrecht 1
Organisatieplan voor de Volksgezondheid . . .12
Nota van Het Centrum van het Medisch Contact inzake de organisatie van de Volksgezondheid.29

Blz

Motie inzake afleggen artsexamen 30
Mededeelingen van het Centrum 31
a Candidaatstelling en verkiezing voorloopig Hoofdbestuur 31
b Financiën 31
c Medicus geen politiespeurder. 31
d Nederlandsch Politie-Ziekenfonds. 32
e Gezondheidsplannen . .32
f Commissie voor Arbitrage32
g Commissies voor hulp aan in nood verkeerende artsen 32
h N.S.B.-praktijken. . .33
i Uitzending van artsen met het Leger en naar Indië. Mil. Comm. v/h M.C.33
j Spec. Reg. Comm. in wording 35
Mededeelingen Staatstoezicht op de Volksgezondheid 35
Verstrekking levertraan.35
Venerische Ziekten . .35

No. 3 Augustus 1945

De taak van het M.C. bij de zuivering 37
Mededeelingen van het Medisch Contact . . .47
a Geschiedenis artsenverzet 47
b Registratie Oorlogsslachtoffers 47
c Niet zonder overleg wenden tot Regeering. . .47
d Tuberculeuze en andere zieke studenten . . .47

blz

e Microscopen. 48
f De Kon. Mar. vraagt terstond jonge off.v.gez. .49
g Aan de apotheekhoudende artsen 49
h Gegevens voor geschiedschrijver artsenverzet .50
i Commissies voor hulp aan in nood verkeerende artsen 50
j Contributie. 50
k Lidmaatschap 50

---

15 September '45

No. 4

Onze taak 53
Van het Voorloopig Hoofdbestuur 55
a Besluiten Alg. Verg. van 1 en 2 September 1945 .55
b Beknopt verslag Alg. Verg. van 1 en 2 Sept. 1945 .57
c Voorloopig Dagelijksch Bestuur 65
d Vervoermiddelen . . .65
Van de Overheid . . .65
a Verordening M.G. inzake tatoueeringen 65
b Distributie ziekenfoedsel 65
Beroepszuivering . . .65
Inzenden van bezwaren .66
Medische Ethiek . . .66
Onjuiste voorlichting door de Overheid . . .66
Mil. Geneesk. Dienst. .67
Off.v.Gezondheid . . .68
Bezwaarschriften . . .68
Waarneming en Vestiging.69
Centr.Bur.v.Waarn.,Bur. v. Vestiging 68

blz
Waarneming door semi-artsen 68
Ziekenfondswezen . . .68
Ned. Pol. Ziekenfonds .68
Gevaarlijk Precedent. .68
Uit de afdeelingen . .69
100-jarig bestaan afd. Zutphen 69
Ingekomen berichten . .69
Boeken en snijdoozen voor studenten 69
Uitzending van intellectueelen naar Zweden . .79
Uit de dagbladen . . .79
Nederlandsche artsen bij Duitsche artsen ten achter gesteld 79

No. 5 8 October 1945

Van het Voorloopig Hoofdbestuur 73
Beknopt verslag Alg.Verg. op 1 en 2 Sept. (verv.) 73
Ziekenbriefjes. . . .81
Vervoermiddelen . . .81
Vorderingen Krankenkassen82
Bijeenkomst te Nijmegen Districtsvergadering. .83
Ziekenfondsen
A.A.Z.Fondsen via D.B. wenden tot C.Z. . . .83
Van de Overheid . . .83
Distr.Petrol.v.Zieken .83
Petrol.v.Bev. en Baby's.84
Zeep 84
Ingezonden Berichten. .84
Microscopen v. studenten84

No. 6 29 October 1945
Vraagstelling 89
Ziekenfondswezen . . .92
Rapp.v.d.Zkf.-Comm.v.M.C92

blz

Alg. Afd.Zkf.Dordrecht
100 jaar 100
Van het Voorl. H.B.. .100
Ontw.maatr.t.bescherm.
v.artsenpraktijken . .100
Oorlogsdocumentatie- .102
Ziekenbriefjes . . .102
Specialisten-regáster .103
Van de Overheid . . .103
Lederen jassen . . .103
Toewijzing motorvoert..104
Rantsoeneering van elec-
triciteit 104
Meded. v.d.Geneesk.H.I.
Distr.v.karnemelk . .104
Groente en Fruit. . .104
Brandstoffen 105
Ingekomen berichten. .105
Uitzending van tubercu-
lose-patienten . . .105

No. 7 15 November '45
Ziekenfondswezen. . .109
Reorg.v.h.Ziekenf.w.I .109
Van het Voorl.H.B. . .116
Ter voorlichting en ge-
ruststelling 116
Van de Overheid . . .118
Vervoermiddelen . . .118
Tuchtcolleges. . . .118
Meded.v.d.I.G.D.L. . .119
Uitzending van artsen
naar Indië. 119
Legerkeuringen 1946. .121
Prijsvraag. 123
Ingezonden berichten .124
Ontw.Maatr.t.bescherm.
v.artsenpraktijken . .124
Kinderkampen in Engel. 124
Tropencursus 124
Ingezondenstukken . .124
Ziekenbriefjes . . .124

blz
Verklaringen voor textiel voor zieken. . .125
Ziekenbriefjes . . .125

---

8 December 1945

No. 8
Ziekenfondswezen. . .129
Reorg.v.h.Ziekenf.w.II.129
Van het Voorl.H.B. . .132
Beschrijvingsbrief buitengewone Alg. Verg. 29/30 December 1945. .132
2. Aanm. form. Ned. Artsenkamer 140
1. De vervoersmoeilijkheden 138
Van de Overheid . . .141
Geneeskundige Hoofdinspectie. 141
Distributie 141
Toewijzing motorvoertuigen, Petroleum, Groenten en Fruit, Levertraan .141
Ziekenfondswezen. . .142
Verhooging welstandsgrens 142
Maatschappij-ziekenf. .143
Ingekomen berichten en stukken. 144
Geschiedenis van het M.C. 144

M C
C

Mededeelingen van het Centrum van het Medisch Contact

MEDISCH CONTACT
CENTRUM

Amsterdam, 10 Mei 1945

Aan de Leden van het Medisch Contact

Ons dierbaar Vaderland is gered! De aanslag op onze nationale en geestelijke vrijheid is afgeslagen. Vijf jaren van ondraaglijken druk en ontzetting liggen achter ons. Het M. C., ontstaan als spontane uiting van den wil der Nederlandsche artsen om de ethische grondslagen van hun beroep te verdedigen tegen de onmenschelijkheid van het nationaal-socialisme, heeft een deel van zijn taak volbracht.

Met dankbaarheid, zij het niet zonder erkenning van tekortkoming, kunnen we vaststellen, dat onze artsenstand met eere de hem toevertrouwde waarden heeft behoed en daarmee zijn aandeel in den vrijheidsstrijd heeft geleverd. Eerbiedig herdenken we de collegae, die in de vervulling van hun plicht als slachtoffers van gewelddaad zijn gestorven. Onze sympathie gaat uit naar allen die, in welken vorm ook, vaak groote offers hebben gebracht of verliezen hebben geleden.

Nog is de taak van het M. C. niet ten einde. Tot op het oogenblik, waarop weer een normale vereeniging van artsen met een op democratische wijze gekozen Hoofdbestuur haar taak opneemt en als vertegenwoordigster der artsen kan optreden, blijft het M. C. verantwoordelijk voor de beginselen die het heeft voorgestaan. Daarenboven heeft het gedurende den overgangstijd als eenige landelijke artsenorganisatie den plicht de belangen der volksgezondheid en der artsen te behartigen en zijn diensten ter beschikking van de overheid te stellen. Voorloopig mag dus ook het Centrum zijn post niet verlaten. Wel kan, nu de anonimiteit wegvalt en vrije gedachtenwisseling weer mogelijk is, het karakter van het Centrum veranderen. Het min of meer autoritaire in zijn handelwijze, hem door de omstandigheden opgedrongen, kan thans worden losgelaten. In stede daarvan kan het trachten zijn houding te bepalen naar de uitspraak der peripherie. Het zal dus, en met vreugde, zoo spoedig mogelijk een uitgebreide landelijke vergadering van vertrouwensmannen bijeen roepen.

Nu dan in persoonlijk contact tredend met onze collegae, doen wij een beroep op allen, die in vaak gevaarlijke acties zoo trouw achter ons gestaan hebben, om dezelfde eendracht te willen bewaren en ons terzijde te staan bij het opbouwende werk, dat thans voor ons ligt. In samenwerking met hen willen wij er naar streven den overgangstijd zoo kort mogelijk te doen zijn, opdat wij zoo spoedig mogelijk onze taak zullen kunnen overdragen aan een op normale wijze gekozen bestuur.

Wij willen hier onzen dank en onze waardeering uitspreken jegens Mr. J. de Vreeze die — als niet-medicus geen eigenlijk lid van ons Centrum — ons als secretaris en jurist groote diensten heeft bewezen en met ons de risico's heeft gedragen.

In onzen kring ontbreekt helaas collega H. J. Leenaers uit Castricum. Van December 1941 af — met een onderbreking van enkele maanden wegens gevangenschap te Vught — was hij een zeer actief lid van het Centrum. Hij werd in onzen kring hoogelijk gewaardeerd wegens zijn sympathieke persoonlijkheid, zijn helder inzicht, de bondige formuleering van zijn gedachten, zijn moed en zeldzame geestkracht. Hij heeft de bevrijding niet mogen beleven. Op 21 Juli l.l. is hij overleden.

Het Centrum van het M.C.,

J. A. J. BARNHOORN,	Heilo.
Prof. Dr. J. G. G. BORST,	Amsterdam.
Dr. J. J. BRUTEL DE LA RIVIÈRE,	Deventer.
J. CORNELIS,	Utrecht.
Prof. Dr. G. C. HERINGA,	Amsterdam.
Dr. B. CH. LEDEBOER,	Heemstede.
Dr. W. F. NOORDHOEK HEGT,	's-Gravenhage.
Dr. J. ROORDA,	Haarlem.
Dr. J. L. H. SPECKEN,	Eindhoven.
Dr. H. WAMSTEKER,	Haarlem.
Dr. F. WIBAUT,	Amsterdam.

De taak van het M. C. in den overgangstijd.

Het is wenschelijk, de taak van het M. C. in den overgangstijd aan een beschouwing te onderwerpen.

Allereerst moeten wij ons realiseeren, waarvoor wij tijdens de bezetting hebben gevochten, nl. de waarden, voor welker verdediging het M. C. is opgericht. Deze kunnen als volgt worden omschreven:

A. Medische waarden: „Het heil der zieken is de hoogste wet"; beroepsgeheim; weigering van medewerking aan wegvoering van patiënten; weigering van samenwerking met Duitsche of N.S.B. controleerende artsen. Preventieve bescherming van de volksgezondheid tegen maatregelen van Duitsche zijde: Duitsche rassenleer, Duitsche wetten op erfelijke ziekten, gedwongen sterilisatie op Duitsche indicaties; verzet tegen de dictatoriale organisatie der artsengemeenschap in dienst van Duitsche belangen en van de propaganda voor Duitsche ideologieën.

B. Nationale waarden: Niet werken in Duitschland; geen medewerking bij de deportatie van arbeiders; geen verbintenissen met N.S.B.- en Duitsche organisaties zooals arbeidsfront, volksdienst, vacantiekolonies onder N.S.B.-leiding, arbeidskampen, Organisation Todt e.d.; geen inschakeling in den Duitschen militair-geneeskundigen dienst.

C. Algemeen menschelijke waarden: Vrijheid van het woord, vrijheid van drukpers, van wetenschappelijk onderzoek, van godsdienst, van kunst; verzet tegen de knechting van het individu door den staat; behoud van de rechtszekerheid, voorzoover niet tijdelijke opheffing gerechtvaardigd zou zijn door den noodtoestand (staat van beleg).

I. Het ontbreken van een mandaat van de zijde der artsen als wier vertegenwoordigers het M. C., resp. het C., zich opwerpt, noopt tot een weloverwogen beperking van bemoeiingen. Het M. C. beperke zijn optreden zooveel mogelijk tot zaken, van welke redelijkerwijs mag worden aangenomen, dat daarover onder de artsen een overeenstemmende opinie bestaat. Het spreekt vanzelf, dat de zaken, waarvoor wij gestreden hebben, voor zoover zij nog in aanmerking komen, zeer zeker de volle aandacht van M. C. resp. C. zullen blijven behouden.

II. Gemotiveerd is het optreden van het M. C. resp. C. in zaken, die zonder uitstel moeten worden geregeld. Als zoodanig zijn te noemen:
   A. Voldoen aan opdrachten of verzoeken om medewerking van de regeering, o.a. het aanwijzen van adviseurs van het militair gezag.
   B. Initiatief nemen tot en leiding geven aan de heroprichting der Mij. t. Bev. d. Gen., in samenwerking met 3 oud-H.B.-leden. Voorkomen moet worden, dat daarbij personen, die tijdens

de bezetting een verkeerde houding hebben aangenomen, leidende functies bekleeden.

C. Aandacht te geven aan de zuivering van besturen van de met de Mij. in nauwe samenwerking staande instellingen en vereenigingen (bv. ziekenfondsen, Roode Kruis e.d.). Streven naar de vervanging van personen — zoowel medici als anderen — die in oorlogstijd het moreel gezag verloren hebben, dat voor de uitoefening van hun functie noodzakelijk is.

D. Het C. kan medewerking verleenen bij de „zuivering" door de bij de beoordeeling van medische delicten betrokken artsen tot onderling overleg samen te roepen ter bevordering van eenheid in rechtspraak en efficiency.

E. Medewerking bij de repatrieering van arbeiders uit het buitenland, zoowel bij de voorbereiding — vertegenwoordiging van het C. in de daartoe ev. in te stellen commissies — als bij de uitvoering (door de artsen individueel).

III. Ook in andere zaken kan het M. C. resp. Centrum genoopt zijn tot stelling nemen, teneinde niet in verzuim te zijn, waar het gaat om het behartigen van belangen, die normaliter zouden behooren tot het werkterrein der Mij. (algemeen-medische en landsbelangen.

A. Het uitwerken van een plan tot reorganisatie der Mij. t. Bev. d. Gen.

B. Het contact houden met een commissie voor het voorbereiden van hervorming van het ziekenfondswezen.

C. Het kennis nemen van, en eventueel zich uitspreken over maatregelen, genomen of in voorbereiding op het gebied der volksgezondheid, beoordeeld naar hun medische en medisch-ethische waarde.

IV. Het onderhouden van het contact met de andere verzetsgroepen. Bij het innemen van zijn plaats in de G. R. I. zal, waar het medische zaken betreft, de vertegenwoordiger van het Centrum zich gevoelen als vertegenwoordiger van de artsen en omtrent zijn uitspraken zooveel mogelijk overleg plegen met het Centrum; waar het andere zaken betreft, zal hij, tot spreken genoopt, daarbij zoo noodig te kennen geven, dat hij spreekt als individu en niet als vertegenwoordiger der artsen.

V. Liquidatiewerkzaamheden van het M. C.

A. Innen van achterstallige contributies.

B. Steun aan weduwen en weezen voortzetten.

C. Steun aan getroffen collegae en hun gezinnen voortzetten.

D. Bemiddeling bij terugkeer in hun praktijk voor daaruit verjaagde of geëvacueerde collegae.

Teneinde aan het bezwaar van het ontbreken van een mandaat zooveel mogelijk tegemoet te komen en aan de werkzaamheden van

het C. zooveel doenlijk het autoritaire karakter te ontnemen, zal zoodra de omstandigheden na de bevrijding dit toelaten, een landelijke conferentie worden bijeengeroepen.

* * *

Medio Februari 1945, dus nog in vollen oorlogstijd, heeft het Centrum bovenstaande beschouwing over de taak van het M. C. in overgangstijd opgesteld en reeds ten deele bekend gemaakt. De aandacht der collegae wordt in verband hiermee gevestigd op de zoojuist uit het eerder bevrijde gebied ontvangen navolgende berichten, waaruit duidelijk blijkt welke belangrijke functies door de overheid aan het M. C. zijn toevertrouwd en hoe belangrijk werk ook anderszins, o. a. op ziekenfondsgebied, daar is verricht. De ervaringen in het Zuiden en Oosten hebben in groote lijnen de juistheid van de hierboven afgedrukte overwegingen van het Centrum aangetoond.

Wat betreft punt III B. kan worden opgemerkt dat in het Zuiden reeds intensief aan het ziekenfondsvraagstuk wordt gewerkt.

Over het onder IV genoemde contact met andere verzetsgroepen zullen nadere mededeelingen volgen.

De onder V D. genoemde bemiddeling bij den terugkeer van geëvacueerde collegae is reeds plaatselijk ter hand genomen.

Commissies voor materieele hulp en voorlichting zijn reeds op verschillende plaatsen gevormd en zullen onderling met elkaar in verband worden gebracht.

Daarnevens moeten onder juridische leiding staande Commissies de intercollegiale moeilijkheden oplossen. In Amsterdam bestaat hiervoor reeds een commissie. De bedoeling is dit werk ook landelijk te organiseeren en hierop sanctie van de overheid te verkrijgen.

Over de onder II B. vermelde heroprichting der Mij. zie men het afzonderlijke stuk.

De heroprichting der „Maatschappij".

Het Centrum heeft in September 1944 zijn standpunt t. o. v. de heroprichting der Maatschappij als volgt geformuleerd:

„Het Centrum ziet het als principieel en psychologisch juist dat het initiatief tot oprichting van een nieuwe Maatschappij tot bevordering der geneeskunst uitgaat van het M. C.; d. w. z. van die groep artsen, die in 1941 de houding van het H. B. hebben gelaakt — en door hun eigen positieve houding, indirect, maar bewust, de opheffing der Maatschappij hebben bewerkt —; waarbij nog komen degenen die zich later bij het M. C. hebben aangesloten. Het feit, dat deze groep artsen tevens de meerderheid der leden van de oude Maatschappij bevat, geeft haar het recht de nieuwe vereeniging als een voortzetting der oude te poneeren. Overigens moet het duidelijk zijn dat de uitsluiting der niet-M. C.-leden alleen betrekking heeft op de oprichting. De herboren Maatschappij zal zelf de normen moeten vaststellen, volgens welke zij nieuwe leden zal toelaten.

Voor het oprichten der nieuwe Maatschappij zal de volgende gedragslijn gelden:

Binnen een zoo kort mogelijken tijd worden de leden van het M. C. door hun G. V. M.'s samengeroepen tot de oprichtingsvergadering van een nieuwe afdeeling. De beslissing wie wèl en wie niet als M. C.-lid heeft te gelden, berust in twijfelgevallen bij den G. V. M., die daarin met enkele algemeen geachte M. C.-leden overleg pleegt. Joodsche collegae gelden als M. C.-lid, tenzij zij zich, volgens M. C.-beginselen beoordeeld, hebben misdragen. Deze oprichtingsvergadering staat onder leiding van de G. V. M.'s, en heeft allereerst de taak zich een voorloopig bestuur te kiezen.

Het Centrum zal, tezamen met de drie oud-H.B.-leden, die indertijd hun mandaat neerlegden, JANSMA, VAN VALKENBURG en WESSEL, een hoofdbestuur ad interim vormen. Dit lichaam zal, zoolang geen andere instantie voorhanden is, die zich met meer recht als zoodanig kan doen gelden, als in de artsenwereld algemeen leiding gevend lichaam optreden. Het streven is echter de artsenwereld zoo spoedig mogelijk naar democratische instellingen terug te voeren.

Zoodra het verkeer het mogelijk maakt, zal een algemeene vergadering door het Hoofdbestuur ad interim worden uitgeschreven, waarvoor alle opgerichte afdeelingen hun afgevaardigden moeten aanwijzen. Eerst dàn zal men van de nieuw opgerichte Maatschappij kunnen spreken. Het zal deze Maatschappij zijn, die zelf de normen voor toelating als lid zal vaststellen, en die zichzelf verder weer zal moeten opbouwen."

Nu de bevrijding van ons geheele land een voldongen feit is, zou het voor de hand liggen dit plan dadelijk uit te voeren. Daartegenover staat echter dat het niet wenschelijk is de talrijke werk-

zaamheden, waarin het M. C. door de Overheid, in het bijzonder het militair gezag, betrokken is in dezen chaotischen overgangstijd, plotseling over te dragen aan een organisatie, die zich nog geheel vormen moet.

Bovendien worden wij tot afwachten genoopt door bepalingen van regeeringswege, waaromtrent wij door een artikel van bevoegde zijde, opgenomen in het in het Zuiden verschijnende blad „Medisch Contact" van 10/2/'45, worden ingelicht. Dit artikel luidt als volgt:

* * *

De Nederlandsche Maatschappij tot bevordering der Geneeskunst.

De Militair Commissaris voor Noord-Brabant deelt hierover het volgende aan het Bestuur mede:

1. De Artsenverordening treedt ingevolge art. 17 Besluit Bezettingsmaatregelen van 17 September 1944 S. E 93 (hierna te noemen B. B. M.) in het bevrijde gebied buiten werking naargelang het grondgebied van het Riik in Europa door den vijand wordt ontruimd.

2. De Nederlandsche Maatschappij tot bevordering der Geneeskunst is krachtens art. 55 der Artsenverordening ontbonden. Daar de Artsenverordening tijdens de vijandelijke bezetting rechtskracht heeft gehad zal m. i. genoemde Maatschappij niet automatisch herleven, maar zal zij opnieuw moeten worden opgericht, behoudens toepassing van de artikelen 105 e. v. van het Besluit herstel Rechtsverkeer.
   Bij deze artikelen is o.m. bepaald dat de Raad voor het Rechtsherstel (zie hieronder sub 3) het opheffen van een vereeniging als bijv. de bovenbedoelde Maatschappij kan ongedaan maken, waarbij hij zal hebben te bepalen of deze ongedaanmaking al of niet met terugwerkende kracht geschiedt.

3. Krachtens art. 55 der Artsenverordening zijn de rechten, goederen en verplichtingen der Nederlandsche Maatschappij tot bevordering der Geneeskunst overgegaan op de Nederlandsche Vereeniging van Ziekenfondsartsen, welke vereeniging was in het leven geroepen bij de Artsenverordening.
   De Nederlandsche Vereeniging van Ziekenfondsartsen is, evenals de Artsenkamer, ingevolge art. 17, j°. art. 15, tweede lid, B. B. M. ontbonden. Haar vermogens worden beheerd door de afdeeling Beheer van den Raad voor het Rechtsherstel. Door de Kroon zullen nadere regelingen worden gesteld betreffende de vereffening harer zaken.

De Raad voor het Rechtsherstel fungeert thans nog niet. Vermoedelijk zal deze raad eerst zijn werkzaamheden aanvangen na de bevrijding van Noord-Nederland, althans van 's-Gravenhage. Zijn bevoegdheden kunnen in dringende gevallen thans worden uitgeoefend door het Militair Commissariaat voor het Rechtsherstel, gevestigd te Tilburg, Willem II straat, alsmede overeenkomstig de aanwijzingen van dat commissariaat, door de Militaire Commissarissen.

4. Voor de goede orde deel ik U nog mede, dat het Ziekenfondsenbesluit en vrijwel alle daarop gebaseerde besluiten voorloopig zijn gehandhaafd.

* * *

Het is duidelijk dat deze overwegingen geen verandering brengen in de principieele plannen van het Centrum. Wel maken zij het wenschelijk de realiseering ervan nog eenigen tijd uit te stellen en het M. C. voorloopig zooveel mogelijk in zijn oude groepeeringen te handhaven. Dit neemt niet weg dat de mogelijkheid moet worden opengesteld den leden gelegenheid te geven zich over het plaatselijk gevoerde beleid uit te spreken en naar eigen inzicht hun vertrouwensmannen te kiezen.

In overeenstemming met de thans mogelijke openbaarheid, moeten de M. C.-groepen in vergadering worden samengeroepen om haar inwendige organisatie te versterken en het werk, dat ons allen wacht, met spoed en energie ter hand te nemen.

Op deze vergadering moet een bestuur worden gekozen en moet de regeling der werkzaamheden worden ter hand genomen.

Het Centrum zal, zoodra dit mogelijk is, de maatregelen nemen om, volgens de hierboven vastgestelde principes, de nieuwe Maatschappij op te richten.

In afwachting daarvan, zal het trachten zoo spoedig mogelijk een landelijke vergadering te beleggen, teneinde het gevoerde en te voeren beleid aan het oordeel van de periferie voor te leggen.

Mededeelingen uit het Zuiden.

Reeds onmiddellijk, nadat de geallieerde troepen in Eindhoven waren binnengetrokken, heeft het Centrumlid uit het Zuiden, Dr. Jos. L. H. Specken, in opdracht van hoogerhand, zich aangemeld bij het Militair gezag. Hiermede was het M. C. officieel erkend en kreeg het de taak van voorloopige artsen-organisatie opgedragen.

Op welk gebied heeft het M. C. in het eerst bevrijde gebied zich nu bewogen?

1. **Algemeene Organisatie van de Volksgezondheid.**

In den loop der maanden is er een nauwe samenwerking ontstaan met de inspectie der volksgezondheid. Op tal van plaatsen zijn in overleg met het M. C. plaatsvervangende inspecteurs der volksgezondheid benoemd, hetgeen voor het goed-functionneeren dezer inspectie vanwege de slechte onderlinge communicatie-middelen en het zeer uitgebreide werk absoluut noodzakelijk was. Daarna zijn de z.g. volksgezondheidscontacten opgericht, waarvan U de samenstelling vindt in de hierna volgende boodschap van het M. C. uit het bevrijde gebied, zooals deze een maand geleden aan het Oosten werd doorgegeven en aldaar is opgevolgd.

> In samenwerking met de inspectie der volksgezondheid en de afdeeling volksgezondheid (sectie VIII) van mil. gezag, is gevormd een centrale commissie voor de volksgezondheid, bestaande uit:
>
> 2 leden van het mil. gezag (sectie VIII);
> 2 leden van de inspectie der volksgezondheid;
> 2 leden van het M.C.
>
> Verder 10 buitengewone leden, o.a.:
>
> inspectie voor de veeartsenijkunde;
> „ „ „ pharmacie;
> vertegenwoordiger der tandartsen;
> „ „ kruisvereenigingen;
> 4 artsen als vertegenwoordigers der verschillende gebieden van het bevrijde Zuiden.
>
> Tot de taak van deze Commissie behoort o.a.:
>
> 1. De coördinatie van alle werkzaamheden betreffende de Volksgezondheid in het bevrijde gebied.
> 2. Het advies geven aan burgerlijke autoriteiten, militair gezag en eventueel geallieerde instanties.

2. **De registratie der artsen.** De G.V.M.'s zorgden voor een registratie van alle in hun gebied aanwezige artsen en semi-artsen, hun werkzaamheden en eventueel tijdelijke functies, hun studiejaar.

Hierbij een aanduiding, welke artsen geen M.C. leden waren. Den artsen werd gewezen op hun plicht zooveel mogelijk op hun post te blijven.

3. **Oprichting van een bureau voor waarneming.** Door het ontstellend tekort aan artsen heeft dit bureau niet veel kunnen doen.

4. **Oprichting van een Mededeelingenblad,** genaamd „Medisch Contact", na verkregen toestemming van Militair Gezag. In dit blad werden behalve organisatorische mededeelingen opgenomen wetenschappelijke referaten en de mededeelingen der inspectie van de Volksgezondheid. Door de groote papierschaarschte in het bevrijde Zuiden kwam er van de officieele papiertoewijzing niets terecht en heeft dit blad dan ook niet regelmatig en niet steeds in den zelfden vorm kunnen verschijnen. Een aantal exemplaren is gereserveerd, welke ter kennismaking zoo goed mogelijk over alle M.C. groepen zullen worden verdeeld.

5. **Onderwijsbemoeiïng.** Aan een Commissie werd opdracht gegeven om het probleem der semi-arts- en arts-examens ter hand te nemen, waardoor wederom verschillende studenten hun studie hebben kunnen hervatten en sommigen hunner bovengenoemde examens hebben kunnen afleggen. Deze zelfde commissie was mede betrokken in de oprichting der Medische Faculteit van de Nooduniversiteit te Eindhoven. Dit alles geschiedde in overleg met den Minister van Onderwijs. Studenten, die de z.g. loyaliteitsverklaring hadden geteekend bleven van onderwijs en examens uitgesloten.

6. **Het oproepen van artsen voor den Militairen Dienst** werd met den Militair-Geneeskundigen Dienst besproken.

7. **Reorganisatie der Mij.** In iedere M.C.groep werd een commissie gevormd, waarin zitting hadden, diegenen die belangstelling hadden voor dit vraagstuk en in welke commissie het raamplan van het Centrum werd besproken. Iedere maand kwamen vertegenwoordigers dezer plaatselijke commissies in Eindhoven bij elkander om hierover van gedachten te wisselen.

8. **Reorganisatie van het Ziekenfondswezen.** Op dezelfde wijze als de reorganisatie der Maatschappij is ook die van het ziekenfondswezen ter hand genomen. Omdat men tot de overtuiging gekomen is, dat beide vraagstukken eng samenhangen, hebben de betreffende commissies hare werkzaamheden met elkaar in nauwen samenhang gebracht.
Op beide gebieden zijn, in afwachting van de bevrijding van het geheele land, definitieve besluiten en maatregelen achterwege gelaten. Wel is er sinds 1 Januari 1945 geen medewerking meer verleend aan het N.P.Z.

9. **Repatrieeringsmaatregelen.** In samenwerking met alle instanties, welke op het gebied der repatrieering werkzaam zijn, werd dit vraagstuk besproken. Voor het medische aandeel in deze zorg werden, in overleg met de inspectie der Volksgezondheid, richtlijnen opgesteld.

10. **Verzorging van verschillende materieele belangen der artsen.**

a. *Benzinetoewijzing.* De instantie, welke de benzineverdeeling regelde, voordat de verkeersinspectie die weer ter hand nam, hield zich aan de adviezen, die door de verschillende M. C.-groepen werden gegeven. De artsen, al of niet M. C.-leden, werden daarbij ingedeeld in vier groepen al naar gelang van de hoeveelheid benzine, die zij voor hun praktijk noodig hadden. Naderhand zijn met de verkeersinspectie in den zelfden geest onderhandelingen gevoerd, welke een bevredigende oplossing doen verwachten.

b. *Hulpactie.* Er werd een hulpactie in het leven geroepen voor de collegae, die door de oorlogshandelingen voor steun in aanmerking kwamen. Hiertoe werd een vrijwillige bijdrage gevraagd, die schommelend om een gemiddelde van *f* 100,— door de artsen naar draagkracht werd gegeven. Met ondersteuning uit den aldus gevormden pot is een eerste aanvang gemaakt. In behoefte aan instrumentarium werd in een aantal gevallen door onderlinge hulp binnen de M. C.-groepen voorzien.
Een klein aantal knijpkatten en een nog veel kleiner aantal fietsen kon ter beschikking worden gesteld.

Het bestuur van het M.C. is vertegenwoordigd in het bestuur van de Nood-universiteit en in het Landelijk Comité voor de Kinderuitzending.

Bij den tocht van H.M. de Koningin door het bevrijde Zuiden mocht het te Eindhoven woonachtige Centrumlid met H.M. een onderhoud hebben, waarin bleek hoe H.M. zich voor onzen strijd interesseerde en welk een warm hart zij allen verzetsbewegingen toedroeg.

* * *

Bovenstaande geeft U een globaal overzicht over de werkzaamheden van het M.C. in het Zuiden des lands in het tijdperk tusschen October 1944 en Mei 1945. De hieronder volgende boodschap werd medegenomen naar het Oosten, toen dit in April bevrijd werd en waarheen vertegenwoordigers van het M. C. direct, met het Militair Gezag mee, zich konden begeven, ten einde contact op te nemen met het M. C. daar ter plaatse, en te verkrijgen, dat de daar te nemen maatregelen bij die van het Zuiden zouden aansluiten.

* * *

Boodschap van het M. C. uit het bevrijde gebied.

M. C. wordt hier erkend als de artsenorganisatie. Met de heroprichting van de Maatschappij wordt gewacht tot na de bevrijding van het geheele land. De bestaande M. C. organisatie is gehandhaafd en tusschen de plaatselijke afdeelingen en de centrale leiding is nauw contact. Eveneens is er een nauwe samenwerking met de inspectie der volksgezondheid. De plaatselijke M. C. afdeelingen hebben haar leden in een feestelijke vergadering bij elkander geroepen. Niet-leden werden dus niet uitgenoodigd. Met het bijeenroepen dezer eerste

M. C. vergadering (dus niet de oude kring der Mij.) wachte men op nadere adviezen omtrent maatregelen, welke men meent te moeten nemen ten opzichte van slechte M. C. leden.

Hierbij enkele informaties en instructies in verband met de voorloopige organisatie van de gezondheidszorg. Wij adviseeren dringend de instructies nauwgezet uit te voeren. Zij zijn vastgesteld in overleg met het Militaire Gezag en met de Inspectie der Volksgezondheid en gegrond op de ervaringen in bevrijd gebied.

1. Onmiddellijk na de bevrijding wordt het Militair Gezag ter hand genomen door militaire commissarissen. Deze zullen gevestigd zijn in de provincie hoofdsteden (provinciale militaire commissarissen) en andere plaatsen (locale militaire commissarissen).

2. Op het gebied der volksgezondheid zal de Militaire Commissaris de instelling bevorderen van het *volksgezondheidscontact*. Dit zal zijn samengesteld als volgt:

   a. inspecteur of plaatsvervangend inspecteur volksgezondheid ter plaatse of in het betrokken rayon, indien deze voor het M. C. aanvaardbaar is. Na de bevrijding is het aantal plaatsvervangende inspecteurs belangrijk uitgebreid. Dit geschiedde door den weer in functie zijnden Directeur-Generaal in overleg met het M. C. Men overdenke dus reeds nu, in afwachting van de komst van den inspecteur der volksgezondheid, wie hiervoor in aanmerking kunnen komen.

   b. vertegenwoordigers van het M. C. ter plaatse.
   De G. V. M. treedt dan op als verbindingsman (medisch adviseur mil. commissaris) tusschen het volksgezondheidscontact en dezen commissaris en heeft als zoodanig geen zelfstandige taak doch is de spreekbuis van het V. G. C., ten eerste om den commissaris zoo noodig op de hoogte te brengen van de getroffen maatregelen, ten tweede om de hulp en den bijstand van het mil. gezag te verkrijgen, wanneer daaraan behoefte bestaat. Deze G. V. M. onderhoudt ook het contact met de afdeeling volksgezondheid van het mil. gezag (sectie VIII) en verstrekt inlichtingen, welke van die zijde worden gevraagd.
   De D. V. M. meldt zich bij den provincialen commissaris, indien deze behoefte heeft aan een aparten medischen adviseur voor zijn provincie. Mocht de D. V. M. niet in de hoofdplaats van de provincie wonen, dan dient een ander in de hoofdplaats wonend M. C.-lid voor deze functie te worden aangewezen. Tot nu is er slechts sporadisch behoefte geweest aan dezen functionaris.

   c. Directeur G. G. D., indien aanwezig en indien deze aanvaardbaar is voor het M. C.

   d. eventueel andere artsen, die door kennis of positie daarvoor in aanmerking komen.

Alle te nemen maatregelen op het gebied der volksgezondheid worden besproken in dezen kring van deskundigen, waarin de stem der artsen volledig tot haar recht komt. Het V. G. C. heeft echter geen uitvoerende taak, doch deze blijft in handen van de ambtelijke en andere instanties, welke deze bevoegdheid reeds hadden.

Wat ons in den eerst komenden tijd te doen staat.

1. Voor zoover dit nog niet is geschied melden zich de D. V. M.'s en G. V. M.'s bij de provinciale respectieve plaatselijke commissarissen van het militair gezag.

2. Men trachte te komen tot het oprichten van Gezondheidscontacten op de wijze als beschreven in de berichten uit het bevrijde gebied.

3. De G. V. M.'s roepen plaatselijk alle M. C. leden *) op tot een vergadering die een plechtig karakter draagt en waarin een overzicht wordt gegeven van het werk van het M. C.
   Op deze vergadering moet verder o.a. een bestuur van b.v. vijf leden worden gekozen. De wijze van verkiezing (al of niet met voorafgaande candidaatstelling) wordt plaatselijk geregeld.

4. Contributies moeten op den ouden voet geïnd worden, evenzoo achterstallige contributies.

5. Ondersteuningen voor zoover noodig moeten worden voortgezet.

6. Alle plaatselijk noodzakelijke werkzaamheden moeten met spoed en energie ter hand worden genomen. Waar noodig moeten commissies worden gevormd voor hulp aan getroffen collega's als vermeld op blz. 6 en 7.

---

*) De leden worden via hun voormannen opgeroepen door een op naam gestelde convocatie die als bewijs van toegang geldt. Voor de vraag wie als M.C. lid moet worden aangemerkt, zie het stuk Heroprichting der Maatschappij.

DRUK DE BUSSY, AMSTERDAM